

Metodologia

L'índex socioeconòmic territorial (IST) és un índex sintètic per petites àrees que resumeix en un únic valor diverses característiques socioeconòmiques de la població. L'índex concentra la informació de situació laboral, nivell educatiu, immigració i renda de totes les persones que resideixen en cada unitat territorial, a partir de 6 indicadors sectorials. Es tracta d'un índex sintètic amb un caràcter territorial, ja que no pretén caracteritzar les persones o les llars individualment sinó els territoris entesos com a conjunt de persones.

L'IST té per objectiu caracteritzar i segmentar el territori en unitats amb característiques diferents entre elles. L'índex es calcula per a unitats territorials d'aproximadament 9.000 habitants, de manera que cada unitat territorial sigui tan homogènia com sigui possible al seu interior. L'índex també es calcula per a les seccions censals i els municipis.

L'IST és un índex relatiu, sense unitats de mesura. S'estableix un valor de referència per a Catalunya igual a 100 i un valor per a cada unitat territorial en comparació amb el valor mitjà de Catalunya.

1. Unitats d'anàlisi i periodicitat

Els resultats es presenten per agrupacions censals, una divisió de Catalunya en unitats territorials equilibrades poblacionalment, d'entre 5.000 i 20.000 habitants. Cada agrupació censal està constituïda per un conjunt de seccions censals territorialment contigües i amb semblança socioeconòmica, definides a l'interior dels municipis grans i mitjans, i també com a agrupació de municipis petits dins de la seva comarca. S'ofereixen també resultats per seccions censals, municipis, barris de Barcelona, comarques i Catalunya. En el càlcul de l'IST 2020 s'ha avançat en la geolocalització de les fonts originals, fet que ha fet possible calcular l'IST per seccions censals.

L'índex socioeconòmic territorial és una estadística de periodicitat anual, amb valors des de l'any 2015. En el càlcul de l'IST 2020 s'han revisat les dades del període 2015–2019, que han passat de ser provisionals a definitives.

Per als indicadors d'estudis i d'immigració la data de referència és l'1 de gener. Per als indicadors laborals, s'han considerat les afiliacions a tancament de 4 trimestres, anteriors i posteriors a l'1 de gener. Per a l'indicador de renda, es considera la renda percebuda durant l'any de referència.

2. Definició dels indicadors

L'IST és un índex sintètic que es defineix com una ponderació de sis indicadors de situació laboral, nivell d'estudis, immigració i renda:

- Població ocupada
- Treballadors de baixa qualificació
- Població amb estudis baixos
- Població jove sense estudis postobligatoris
- Estrangers de països de renda baixa o mitjana
- Renda mitjana per persona

En relació amb els indicadors de situació laboral, la font utilitzada han estat els fitxers d'afiliacions i comptes de cotització de la Seguretat Social que l'Idescat rep de la Tresoreria

General de la Seguretat Social i l'Institut Social de la Marina. D'acord amb els indicadors definits, es considera que una persona està ocupada si consta en els fitxers d'afiliacions. A causa de l'estacionalitat a què estan subjectes algunes activitats econòmiques, que no afecten de manera homogènia el territori, s'han considerat les afiliacions a tancament de 4 trimestres, anteriors i posteriors a l'1 de gener. Les dades inframunicipals dels indicadors laborals poden estar infravalorades degut a la manca d'assignació de secció censal a les afiliacions no geocodificades.

En relació amb els indicadors de nivell d'estudis, la font utilitzada a partir del 2021 és el Cens de població. Fins al 2020, la font utilitzada era l'Estadística dels estudis de la població.

Per a l'indicador d'immigració, la font utilitzada a partir del 2021 és el Cens de població. Fins al 2020, la font utilitzada era el Padró municipal d'habitants. A partir del 2021, s'hi inclou només població que viu en habitatges familiars, mentre que fins al 2020 també s'hi incloïa població que viu en establiments col·lectius. La llista de països de renda baixa o mitjana és la del Banc Mundial 2022 (anteriorment s'havia utilitzat la llista del 2019).

Pel que fa a la renda, la font utilitzada ha estat l'Atles de distribució de renda de les llars (ADRH) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), elaborat a partir de fonts tributàries. La renda correspon a l'any de referència (en el projecte inicial s'havia utilitzat la renda percebuda durant l'any anterior).

Índex socioeconòmic territorial (IST)

Aquest índex sintètic mesura el nivell socioeconòmic de cada territori en comparació amb el valor de Catalunya. S'expressa com a índex Catalunya=100 i no té unitats.

Població ocupada

Percentatge de població de 20 a 64 anys d'alta a la Seguretat Social.

Treballadors de baixa qualificació

Percentatge de població d'alta a la Seguretat Social que cotitza al grup 10, peons. Es calcula sobre els treballadors que no són autònoms (RETA) ni pertanyen als règims de cotització 0138 (treballadors de la llar) i 0140 (cuidadors professionals). En el cas que un treballador presenti diverses afiliacions, es considera de baixa qualificació només si totes les afiliacions que té són del grup de cotització 10 (peons).

Població amb estudis baixos

Percentatge de població de 20 o més anys que és analfabeta o té com a molt estudis de primària. Correspon als nivells 0 i 1 de la classificació CCED-2020 (A).

Població jove sense estudis postobligatoris

Percentatge de població de 20 a 34 anys que té com a màxim la primera etapa d'educació secundària i similar. Correspon als nivells 0, 1 i 2 de la classificació CCED-2020 (A).

Estrangers de països de renda baixa o mitjana

Percentatge de població de nacionalitat d'un país de renda baixa o mitjana, segons la classificació 2022 del Banc Mundial. Per a més informació, consulteu el [Banc Mundial](#)(Vincle extern: s'obrirà una nova finestra).

Renda mitjana per persona

Renda mitjana neta per persona percebuda durant l'any de referència, en euros.

3. Metodologia de càlcul de l'IST

L'índex socioeconòmic territorial (IST) és un índex sintètic que té per objectiu resumir en un únic valor la informació proporcionada per un conjunt d'indicadors. La metodologia utilitzada per al càlcul de l'IST ha estat l'anàlisi de components principals (ACP). El mètode consisteix a buscar combinacions lineals de les variables originals que representin de la millor manera possible la variabilitat present en les dades i identificar la component o el factor principal subjacent a les dades, que en aquest cas és el nivell socioeconòmic dels territoris.

Per a la definició de l'indicador socioeconòmic territorial s'han considerat inicialment 13 indicadors de les dimensions situació laboral, nivell educatiu, renda, immigració i envelliment. Els indicadors s'han calculat per a les 5.047 seccions censals de Catalunya, i per al període 2015-2018. Els indicadors s'han estandarditzat, de manera que tinguin mitjana 0 i variància 1. D'aquesta manera estan unificats quant a l'escala i es poden comparar adequadament.

Seguidament es realitza una anàlisi bivariant, per determinar les correlacions existents entre cada parell d'indicadors estandarditzats. Es descarten els indicadors que presenten una alta correlació entre ells, ja que mantenir-los en el model significaria incloure informació redundant, i també els indicadors que presenten una baixa correlació, ja que això indica que no aporten informació essencial al factor que es vol mesurar (el nivell socioeconòmic). Del conjunt d'indicadors considerats inicialment en resten sis: població ocupada, treballadors de baixa qualificació, població amb estudis baixos, població jove sense estudis postobligatoris, estrangers de països de renda baixa o mitjana i renda mitjana per persona.

Amb els sis indicadors s'executa l'anàlisi de components principals, i es defineix l'IST a partir dels pesos de la primera component o factor principal.

L'IST calculat d'aquesta manera és un índex estandarditzat i sense unitats (mitjana 0 i variància 1). Amb l'objectiu de facilitar la comprensió dels valors de l'índex, s'ha aplicat una transformació a l'IST original per convertir-lo a una escala on Catalunya té el valor 100. Aquesta transformació també s'aplica als 6 indicadors sectorials estandarditzats que componen l'IST, per a la seva difusió com a índex Catalunya=100.

Per al càlcul dels coeficients que defineixen l'IST s'han utilitzat dades agregades de 4 anys per seccions censals. Tanmateix, si es desitja obtenir resultats anuals robustos és recomanable utilitzar unitats territorials de major dimensió poblacional que la secció censal, ja que utilitzar unitats amb poca població pot comportar major variabilitat en els indicadors. És per això que es defineixen les agrupacions censals. Posteriorment, també s'han calculat valors anuals de l'índex per a les seccions censals.